

μηνεία περιπτώσεων ενδογενούς σπουδαιότητας¹⁷. Οι πέντε πρώτοι σκοποί έχουν παρόμοια λογική και πραγματοποιούνται με τη χρήση των ίδιων βασικών μεθόδων. Επειδή κάθε σκοπός πρέπει να παρουσιασθεί, οι αναγνώστες που γνωρίζουν το θέμα αυτό πιθανόν να θελήσουν να περάσουν μετά την παρούσα ενότητα στη μελέτη της ενότητας «Η ερμηνεία των περιπτώσεων».

Οι περιπτωσιολογικές έρευνες παρέχουν τρεις τρόπους, προκειμένου να ελεγχθούν οι θεωρίες¹⁸: την ελεγχόμενη σύγκριση, τις διαδικασίες συμφωνίας-συνταύτισης και τη διερεύνηση της διαδικασίας. Η ελεγχόμενη σύγκριση χρησιμοποιεί τις συγκριτικές παρατηρήσεις που προκύπτουν από διαφορετικές περιπτώσεις, με σκοπό να ελέγξει τις θεωρίες. Οι διαδικασίες συμφωνίας είναι δύο ειδών· το ένα είδος χρησιμοποιεί

17. Οι σκοποί αυτοί συμπίπτουν και ορισμένοι (όπως, για παράδειγμα, η ερμηνεία περιπτώσεων, η δημιουργία θεωριών και ο έλεγχος θεωριών, και η αναγνώριση και ο έλεγχος προϋποτιθέμενων συνθηκών) συχνά μπορούν και πρέπει να γίνουν ταυτόχρονα. Για μια διαφορετική τυπική κατάταξη των σχημάτων περιπτωσιολογικής έρευνας βλ. Lijphart, «Comparative Politics and the Comparative Method». Ο συγγραφέας διακρίνει έξι είδη περιπτωσιολογικής έρευνας (σ. 691): (1) Μη θεωρητική, (2) ερμηνευτική, (3) που παράγει υποθέσεις, (4) που επιβεβαιώνει τη θεωρία, (5) που απορρίπτει τη θεωρία και (6) αποκλίνουσα. Πέντε από τις κατηγορίες του Lijphart συμπίπτουν με τρεις από τις δικές μου: Οι δικές του κατηγορίες 4 και 5 είναι κατηγορίες έρευνας ελέγχου θεωρίας, η κατηγορία 2 αποτελεί έρευνα ερμηνείας περίπτωσης και οι κατηγορίες 3 και 6 είναι κατηγορίες έρευνας δημιουργίας θεωρίας. Ο πρώτος τύπος έρευνας του Lijphart συνιστά περιγραφή ιστορίας, έναν τύπο έρευνας με τον οποίο δεν ασχολούμαι εδώ. Παραλείπει την έρευνα αναγνώρισης προϋποτιθέμενων συνθηκών και την έρευνα ελέγχου συνθηκών, στις οποίες αναφέρομαι στη συνέχεια του κεφαλαίου.

18. Οι περιπτωσιολογικές έρευνες ελέγχου θεωρίας είναι επίσης γνωστές ως έρευνες «επιβεβαιωτικής θεωρίας» και «απορριψής θεωρίας». Βλ. Lijphart, «Comparative Politics and the Comparative Method», σ. 692.

συγκριτικές παρατηρήσεις που προκύπτουν από διαφορετικές περιπτώσεις, με σκοπό να ελέγξει θεωρίες, ενώ το δεύτερο χρησιμοποιεί παρατηρήσεις μέσα από τις περιπτώσεις. Η διερεύνηση της διαδικασίας ελέγχει θεωρίες χρησιμοποιώντας παρατηρήσεις μέσα από τις περιπτώσεις. Η διαδικασία συμφωνίας και η διερεύνηση διαδικασίας είναι ισχυρότερες μέθοδοι ελέγχου απ' ό,τι η ελεγχόμενη σύγκριση. (Και οι τρεις χρησιμοποιούνται επίσης για τη δημιουργία θεωριών και για την εξαγωγή και τον έλεγχο προϋποτιθέμενων συνθηκών).

Για κάθε τρόπο ελέγχου πρέπει να ακολουθούνται τα ίδια τρία βήματα: (1) διατύπωση της θεωρίας· (2) αναφορά των προσδοκιών σχετικά με το τι πρέπει να παρατηρήσουμε στην περίπτωση, εφόσον η θεωρία είναι έγκυρη, και σχετικά με το τι πρέπει να παρατηρήσουμε, εφόσον η θεωρία είναι λανθασμένη· και (3) διερεύνηση της περίπτωσης (ή των περιπτώσεων) αναζητώντας συμφωνία ή ασυμφωνία μεταξύ προσδοκίας και παρατήρησης.

Ελεγχόμενη σύγκριση

Κατά την ελεγχόμενη σύγκριση¹⁹ ο ερευνητής διερευνά ζεύγη παρατηρήσεων σε δύο ή περισσότερες περιπτώσεις θέτοντας το ερώτημα αν οι τιμές των ζευγών βρίσκονται σε συμφωνία ή σε ασυμφωνία με τις προβλέψεις ελέγχου της θεωρίας. Για παράδειγμα, αν οι τιμές της ανεξάρτητης μεταβλητής (ΑΜ) είναι υψηλότερες στην περίπτωση Α απ' ό,τι στην περίπτωση Β,

19. Βλ. George and McKeown, «Case Studies and Theories», σσ. 24-9, και έργο πολυσυζητημένα στο Collier, «Comparative Method», σσ. 111-2 (την ενότητα του «Focus on Comparable Cases»).

οι τιμές της εξαρτημένης μεταβλητής (EM) πρέπει επίσης να είναι υψηλότερες στην περίπτωση A απ' ό,τι στη B. Αν οι τιμές της EM είναι πράγματι υψηλότερες στην περίπτωση A απ' ό,τι στη B, η θεωρία περνά επιτυχώς τον έλεγχο. Αν είναι πολύ υψηλότερες, αυτό δείχνει ότι η θεωρία έχει μεγάλη σπουδαιότητα, ότι δηλαδή η διακύμανση της τιμής της AM θα προκαλέσει μεγάλη διακύμανση στην τιμή της EM. Αν είναι μόνο λίγο υψηλότερες, πάλι η θεωρία περνά επιτυχώς τον έλεγχο, το αποτέλεσμα όμως υποδεικνύει ότι η θεωρία έχει μικρή σπουδαιότητα.

Η επιλογή των περιπτώσεων ακολουθεί τη «μέθοδο διαφοράς» ή τη «μέθοδο συμφωνίας» του John Stuart Mill²⁰. Στη μέθοδο διαφοράς ο ερευνητής επιλέγει περιπτώσεις με παρόμοια γενικά χαρακτηριστικά και διαφορετικές τιμές μεταβλητής έρευνας (μεταβλητή της οποίας τις αιτίες ή τα αποτελέσματα επιδιώκουμε να προσδιορίσουμε). Αν επιδιώκουμε να προσδιορίσουμε τις αιτίες της μεταβλητής έρευνας, ο ερευνητής θέτει το ερώτημα αν οι τιμές της μεταβλητής έρευνας σε μια σειρά περιπτώσεων αντιστοιχούν στις τιμές μεταβλητών που προσδιορίζουν τις πιθανές αιτίες της. Αν επιδιώκουμε να προσδιορίσουμε τα αποτελέσματα της μεταβλητής έρευνας, ο ερευνητής θέτει το ερώτημα αν οι τιμές σε μια σειρά περιπτώσεων αντιστοιχούν στις τιμές μεταβλητών που προσδιορίζουν τα πιθανά αποτελέσματά της. Σε κάθε στάδιο επιλέγονται παρόμοιες περιπτώσεις, προκειμένου να ελεγχθεί η επίδραση τρίτων μεταβλητών: όσο περισσότερο μοιάζουν οι περιπτώ-

20. Βλ. John Stuart Mill, *A System of Logic*, επιμ. J. M. Robson (Toronto: University of Toronto Press, 1973), κεφ. 8, «Of the Four Methods of Experimental Inquiry», σσ. 388-406. Οι George και McKeown αναλύουν τον Mill στο «Case Studies and Theories», σσ. 26-8.

σεις, τόσο λιγότερο πιθανό είναι να ερμηνεύει η δράση τρίτων μεταβλητών την επιτυχία προηγούμενων ελέγχων.

Στη μέθοδο συμφωνίας ο ερευνητής επιλέγει περιπτώσεις με διαφορετικά γενικά χαρακτηριστικά και παρόμοιες τιμές μεταβλητής έρευνας. Κατόπιν ο ερευνητής θέτει το ερώτημα αν οι τιμές μεταβλητής έρευνας σε μια σειρά περιπτώσεων αντιστοιχούν σε τιμές μεταβλητών που προσδιορίζουν τα πιθανά αποτελέσματά της (ή τις αιτίες της, εφόσον αυτό επιδιώκουμε να αποδείξουμε).

Η ελεγχόμενη σύγκριση είναι η πιο συνήθης αλλά και η λιγότερο ισχυρή μέθοδος περιπτωσιολογικής έρευνας. Η μέθοδος διαφοράς είναι μη ισχυρή, διότι στις κοινωνικές επιστήμες τα χαρακτηριστικά ζευγών περιπτώσεων ποτέ δεν είναι σχεδόν ταυτόσημα (όπως απαιτεί η μέθοδος διαφοράς). Η μέθοδος συμφωνίας είναι λιγότερο ισχυρή, διότι τα ζεύγη υποθέσεων συνήθως αποκλίνουν ακόμη περισσότερο από το να έχουν απολύτως διαφορετικά χαρακτηριστικά (όπως απαιτεί η μέθοδος συμφωνίας)²¹.

Διαδικασίες συμφωνίας

Κατά τη χρήση διαδικασιών συμφωνίας²² ο ερευνητής διερευνά

21. Αυτές και άλλες δυσκολίες που αφορούν την ελεγχόμενη σύγκριση σημειώνουν οι George και McKeown στο «Case Studies and Theories», σ. 27, και ο Stanley Lieberman στο «Small N's and Big Conclusions: An Examination of the Reasoning in Comparative Studies Based on a Small Number of Cases», *Social Forces* 70 (December 1991), σσ. 307-20.

22. Σχετικά με τη διαδικασία συμφωνίας βλ. Alexander L. George, «The Causal Nexus between Cognitive Beliefs and Decision-Making Behavior: The "Operational Code" Belief System», στο Lawrence S. Falkowski (επιμ.), *Psy-*

νά την περίπτωση αναζητώντας συμφωνία ή ασυμφωνία ανάμεσα στις τιμές που παρατηρήθηκαν στην ανεξάρτητη και εξαρτημένη μεταβλητή και στις τιμές που προέβλεψε η υπόθεση ελέγχου. Χρησιμοποιούνται δύο είδη διαδικασίας συμφωνίας.

1. Διαδικασία συμφωνίας τύπου 1: Σύγκριση με αντιπροσωπευτικές τιμές. Ο ερευνητής παρατηρεί τις τιμές της ΑΜ και της ΕΜ μέσα σε μία συγκεκριμένη περίπτωση (χωρίς να κάνει περαιτέρω περιπτωσιολογικές έρευνες), προκειμένου να διαπιστώσει ποιες είναι οι τιμές της ΑΜ και της ΕΜ που είναι χαρακτηριστικές στις περισσότερες άλλες περιπτώσεις. Στη συνέχεια ο ερευνητής συμπεραίνει από τις παρατηρήσεις αυτές και από τη θεωρία ελέγχου τις αναμενόμενες σχετικές τιμές ΑΜ και ΕΜ της περιπτωσιολογικής έρευνας και υπολογίζει τη συμφωνία ή την ασυμφωνία μεταξύ προσδοκώμενου και παρατήρησης. Για παράδειγμα, σε μια δεδομένη περίπτωση, αν η τιμή της ΑΜ είναι πάνω από τον συνήθη μέσο όρο, η τιμή της ΕΜ πρέπει επίσης να είναι άνω του φυσιολογικού, εφόσον η θεωρία έχει κάποια ισχύ²³. Αν οι τιμές ΕΜ είναι πράγματι άνω του φυσιολογικού, το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι η θεωρία έχει μεγάλη σπουδαιότητα, ότι δηλαδή η διακύμανση της τιμής της ΑΜ θα προκαλέσει μεγάλη διακύμανση στην ΕΜ. Αν είναι λίγο μόνο άνω του φυσιολογικού, ο έλεγχος ξαναγίνεται, αλλά το αποτέλεσμα υποδεικνύει ότι η θεωρία είναι μικρής σπουδαιότητας.

Έτσι, για να ελέγξουμε την υπόθεση «οι πτωτικές τάσεις της οικονομίας προκαλούν τη χρησιμοποίηση των εθνικών μει-

chological Models in International Politics (Boulder: Westview, 1979), σσ. 105-13, και George and McKeown, «Case Studies and Theories», σσ. 29-34.

23. Αν η τιμή της ΑΜ βρίσκεται κάτω του φυσιολογικού, τότε και η τιμή της ΕΜ πρέπει να βρίσκεται κάτω του φυσιολογικού.

ονοτήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου», πρέπει να διερευνήσουμε περιπτώσεις στις οποίες σημειώθηκαν πτωτικές τάσεις (για παράδειγμα, στις ΗΠΑ κατά τη μεγάλη οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1930) θέτοντας το ερώτημα αν η χρησιμοποίηση των εθνικών μειονοτήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου ήταν άνω του φυσιολογικού στις περιπτώσεις αυτές· ή πρέπει να διερευνήσουμε περιπτώσεις ευημερίας (στις ΗΠΑ κατά τη δεκαετία του 1960) και να θέσουμε το ερώτημα αν η χρησιμοποίηση εθνικών μειονοτήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου ήταν κάτω του φυσιολογικού.

Πώς διαπιστώνουμε τις φυσιολογικές τιμές της AM και της EM; Συχνά τα φυσιολογικά επίπεδα του γενικού πλαισίου των φαινομένων είναι κάτι πασίγνωστο. Συνεπώς γνωρίζουμε ότι η οικονομία των ΗΠΑ κατά τη δεκαετία του 1930 βρισκόταν σε μεγαλύτερη κρίση απ' ό,τι οι συνήθεις σύγχρονες βιομηχανικές οικονομίες, χωρίς να κάνουμε νέες έρευνες, για να το αποδείξουμε. Γνωρίζουμε ότι η ναζιστική Γερμανία και η Σοβιετική Ένωση του Στάλιν προκαλούσαν περισσότερο θάνατο απ' ό,τι τα συνήθη σύγχρονα βιομηχανικά κράτη και μπορούμε ασφαλώς να συγκρίνουμε την πορεία τους με αυτή τη συνήθη πορεία σε μια περιπτωσιολογική έρευνα. Γνωρίζουμε ότι η πεποίθηση της ελίτ πως η κατάκτηση εδαφών ήταν πραγματοποιήσιμη ξεπερνούσε τον ιστορικό μέσο όρο στην Ευρώπη το 1914. Αν το συνήθως αποδεκτό είναι μολαταύτα αναξιόπιστο, είναι απαραίτητο να διενεργηθεί έρευνα για την ανάδειξη των αντιπροσωπευτικών τιμών.

Η διαδικασία συμφωνίας τύπου I δίνει καλύτερο αποτέλεσμα, αν επιλέξουμε περιπτώσεις με υπερβολικές (πολύ υψηλές ή πολύ χαμηλές) τιμές της μεταβλητής έρευνας (ME). Έτσι, προκειμένου να ελεγχθεί η υπόθεση «οι πτωτικές τάσεις της οικονομίας προκαλούν τη χρησιμοποίηση των εθνικών μειονο-

τήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου», πρέπει να διερευνήσουμε την περίπτωση των ΗΠΑ κατά τη δεκαετία του 1930 (υπερβολική πτωτική τάση) αντί κάποιας μικρότερης αμερικανικής ή ευρωπαϊκής ύφεσης. Προκειμένου να ελεγχθεί η υπόθεση ότι «η πεποίθηση πως η κατάκτηση εδαφών είναι εύκολη προκαλεί πόλεμο», πρέπει να εξετάσουμε την περίπτωση της Ευρώπης κατά την περίοδο 1910-4 (περίοδο κατά την οποία παρόμοιες απόψεις ήταν παραδόξως ευρέως διαδεδομένες) αντί κάποια άλλη πιο ομαλή περίοδο²⁴. Οι περιπτώσεις που παρουσιάζουν υπερβολικές τιμές στις μεταβλητές έρευνας προσφέρονται ως καλοί εργαστηριακοί έλεγχοι, διότι για αυτές οι θεωρίες κάνουν πιο μοναδικές και σαφείς προβλέψεις. Αυτό επιτρέπει ισχυρότερους ελέγχους. Σε μια περίπτωση στην οποία το αιτιώδες φαινόμενο μιας θεωρίας απαντάται ιδιαίτερα συχνά, τα αποτελέσματά του (συμπεριλαμβανομένης και της παρεμβαίνουσας και της εξαρτημένης μεταβλητής) πρέπει επίσης να απαντώνται συχνά. Παρόμοια, αν η αιτία είναι ασυνήθιστα σπάνια, τα αποτελέσματά της πρέπει επίσης να είναι σπάνια. Αν παρατηρήσουμε τα ακραία αυτά αποτελέσματα,

24. Ένα παράδειγμα από την επιστήμη της φυσικής βρίσκεται στον έλεγχο της γενικής θεωρίας της σχετικότητας του Einstein· ο έλεγχος αυτός έγινε με φωτογραφίες από την έκλειψη ηλίου στις 29 Μαΐου 1919. Η θεωρία του Einstein προέβλεπε ότι η βαρύτητα θα έκανε την πορεία του φωτός να παρεκκλίνει. Συνεπώς οι επιστήμονες κοίταξαν στην ισχυρότερη πηγή βαρύτητας που μπορούσαν να βρουν – τον ήλιο – και διερωτήθηκαν αν μπορούσε να κάνει την πορεία του φωτός να παρεκκλίνει. (Χρησιμοποιήθηκαν φωτογραφίες από έκλειψη, διότι η σκοτεινότητα [της έκλειψης] έκανε ορατά τα άστρα κοντά στον ήλιο επιτρέποντας στους επιστήμονες να παρατηρήσουν αν τα άστρα αυτά εμφανίζονταν σε άλλη θέση λόγω της βαρύτητάς του.) Με άλλα λόγια, οι επιστήμονες επέλεξαν μια περίπτωση στην οποία η τιμή της AM (βαρύτητα) ήταν όσο πιο υψηλή γινόταν. Σχετικά με αυτό τον έλεγχο βλ. την ανάλυση για τη διερεύνηση διαδικασίας στην ενότητα αυτή.

δεν πρόκειται να διαπιστώσουμε ότι προέρχονται από εσφαλμένη μέτρηση, αφού μόνο ένα τεράστιο λάθος θα μπορούσε να προκαλέσει το αποτέλεσμα που παρατηρήθηκε. Η δράση μιας τρίτης μεταβλητής είναι επίσης μια μη πιθανή αιτία του αποτελέσματος που παρατηρήθηκε, δεδομένου ότι σπάνια συμβαίνει μια άλλη αιτία να λειτουργεί τόσο έντονα, ώστε να προκαλεί το εντυπωσιακό αποτέλεσμα που προβλέπει η θεωρία. Και οποιαδήποτε τρίτη μεταβλητή κι αν ευθυνόταν για το αποτέλεσμα αυτό, θα παρατηρείτο τόσο συχνά, που θα ξεχώριζε από το γενικό πλαίσιο της περίπτωσης και έτσι θα εντοπιζόταν ευκολότερα. Κατά συνέπεια μπορούμε ευκολότερα να αποκλείσουμε το λάθος μέτρησης και τις ερμηνείες μεταβλητών που έχουν παραλειφθεί, όσον αφορά επιτυχημένους ελέγχους. (Με άλλα λόγια, η ελεγμένη πρόβλεψη είναι μοναδική: συνεπώς ο έλεγχος είναι ισχυρός).

Αν δεν καταφέρουμε να παρατηρήσουμε το προβλεπόμενο αποτέλεσμα, είναι λιγότερο πιθανό να έχει προκαλέσει αυτή την αποτυχία ένα λάθος μέτρησης ή η αντιπαρατιθέμενη επίδραση άλλων μεταβλητών. Δεδομένου ότι προβλέφθηκε ένα μεγάλης απήχησης αποτέλεσμα, το αποτέλεσμα αυτό θα έπρεπε να είχε κατανικήσει οποιαδήποτε λάθη μέτρησης ή αντιπαρατιθέμενες μεταβλητές και να εμφανιζόταν ούτως ή άλλως. Μολαταύτα μια αντιπαρατιθέμενη μεταβλητή πιθανότατα πρέπει να απαντάται συχνά και συνεπώς να είναι εύκολο να εντοπισθεί. Συνεπώς η αποτυχία ενός ελέγχου εν απουσία μιας ισχυρής ορατής αντιπαρατιθέμενης μεταβλητής δημιουργεί μεγάλες αμφιβολίες για τη θεωρία. (Με άλλα λόγια, η ελεγμένη πρόβλεψη είναι σαφής: συνεπώς ο έλεγχος είναι ισχυρός).

Συνεπώς και η επιτυχία και η αποτυχία ελέγχων παρέχουν καθοριστικά στοιχεία σε περιπτώσεις με υπερβολικές τιμές, όσον αφορά τη μεταβλητή έρευνας. Η επιτυχία ενισχύει ιδιαίτερα την υπόθεση, ενώ η αποτυχία την εξασθενεί.

Η διαδικασία συμφωνίας τύπου 1 είναι στενός συγγενής της ελεγχόμενης σύγκρισης. Και οι δύο ασχολούνται με συγκρίσεις που προκύπτουν από μια σειρά περιπτώσεων και που δεν βρίσκονται μέσα σε αυτές²⁵. Και οι δύο προσφέρουν μέσα για τη μείωση της πιθανότητας να προκύπτουν οι επιτυχημένοι έλεγχοι από τη δράση τρίτων μεταβλητών. Διαφέρουν, όσον αφορά τη μέθοδο μείωσης αυτής της πιθανότητας. Η ελεγχόμενη σύγκριση διατηρεί σταθερό το γενικό πλαίσιο της περίπτωσης, εμποδίζοντας έτσι τη διακύμανση των τρίτων μεταβλητών που πιθανόν να δημιουργούσαν αναταραχή. Περιορίζει με τον τρόπο αυτό τον αριθμό των μεταβλητών που ποικίλλουν στις διαφορετικές περιπτώσεις, γεγονός που μειώνει τον αριθμό των μεταβλητών που πιθανόν να δημιουργήσουν αναταραχή. Αντίθετα, αν χρησιμοποιηθεί μια μέθοδος επιλογής της περίπτωσης, βασισμένη στην «υπερβολική τιμή της μεταβλητής έρευνας», η διαδικασία συμφωνίας τύπου 1 μειώνει τα προβλήματα που προκαλούν μεταβλητές που έχουν παραλειφθεί, αυ-

25. Ο George περιγράφει τη διαδικασία συμφωνίας (με την οποία εννοεί τη διαδικασία συμφωνίας τύπου 1) ως μια ενδο-περιπτωσιολογική περιπτωσιολογική έρευνα ισχυριζόμενος ότι η συμφωνία ή η ασυμφωνία θεμελιώνονται λόγω της απαγωγής και όχι διά της σύγκρισης με συνήθεις τιμές άλλων περιπτώσεων. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι άπαξ και μάθουμε την τιμή της AM μπορούμε να συναγάγουμε την αναμενόμενη τιμή της EM από τη θεωρία ελαστικότητας με τις παρατηρημένες τιμές. Παραλείπει την άποψη ότι οι αναμενόμενες ενδο-περιπτωσιολογικές τιμές της EM θεμελιώνονται αντ' αυτού διά της σύγκρισης με τις συνήθεις τιμές AM και EM. Βλ. George, «Case Studies and Theory Development» (1982), σ. 14. Μου φαίνεται εντούτοις πως οπωσδήποτε παρόμοια απαγωγική πράξη πρέπει να βασίζεται σε σύγκριση με συνήθεις τιμές άλλων περιπτώσεων και σε προσδοκίες σχετικά με την περιπτωσιολογική έρευνα, οι οποίες διαβαθμίζονται βάσει των αξιών αυτών. Βασίζεται συνεπώς σε σύγκριση μεταξύ περιπτώσεων.

ξάνοντας έτσι τον βαθμό επιρροής που απαιτείται να ασκηθεί από τις εν λόγω μεταβλητές, προκειμένου να παραχθεί το αποτέλεσμα που προέβλεψε η θεωρία. Αυτό μειώνει τις πιθανότητες να έχουν οποιεσδήποτε τρίτες μεταβλητές τέτοια επιρροή, ώστε να προκαλέσουν αυτό το αποτέλεσμα, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει ότι οι αναπόφευκτα υπερβολικές τιμές των μεταβλητών αυτών θα τραβήξουν επάνω τους την προσοχή, εφόσον όντως προκαλέσουν αυτό το αποτέλεσμα. Έτσι ο αριθμός των μεταβλητών που πιθανόν να προκαλέσουν αναταραχή μειώνεται και πάλι, αυτή τη φορά όμως μέσω μιας άλλης μεθόδου.

2. Διαδικασία συμφωνίας τύπου 2: Πολλαπλές ενδο-περιπτωσιολογικές συγκρίσεις. Ο ερευνητής διαμορφώνει μερικά ζεύγη παρατηρήσεων πάνω στις τιμές της AM και της EM σε μια σειρά περιστάσεων που εμφανίζονται σε μια υπόθεση. Στη συνέχεια ο ερευνητής εκτιμά αν οι τιμές αυτές διακυμαίνονται σε συμφωνία με τις προβλέψεις της υπόθεσης ελέγχου²⁶. Αν συνδιακυμαίνονται, τότε ο έλεγχος έχει επιτύχει. Όσο μεγαλύτερο είναι το εύρος της συνδιακύμανσης της EM με την AM, τόσο μεγαλύτερη είναι η σπουδαιότητα της θεωρίας.

Συνεπώς, προκειμένου να ελέγξουμε τη θεωρία «οι πτωτικές τάσεις της οικονομίας προκαλούν τη χρησιμοποίηση των εθνικών μειονοτήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου», θα μπορούσαμε να θέσουμε το ερώτημα αν οι περιοδικές μετρήσεις χρη-

26. Ο Alexander George, ο οποίος έπλασε την έννοια της διαδικασίας συμφωνίας, δεν αναφέρει στα ποικίλα γραπτά του επάνω στις περιπτωσιολογικές έρευνες τις πολλαπλές ενδο-περιπτωσιολογικές συγκρίσεις ως ένα είδος διαδικασίας συμφωνίας· οι πραγματείες του όμως αναφορικά με τη διαδικασία συμφωνίας εμπεριέχουν την πιθανότητα πολλαπλών παρατηρήσεων και συγκρίσεων. Βλ., για παράδειγμα, George, «Case Studies and Theory Development» (1982), σσ. 13-5, και George and McKeown, «Case Studies and Theories», σσ. 29-34.

σιμοποίησης εθνικών μειονοτήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου είναι δυνατές σε τακτά διαστήματα κατά τη μεγάλη οικονομική κρίση στις ΗΠΑ από το 1929 ως το 1941· και εφόσον είναι, θα μπορούσαμε τότε να ρωτήσουμε αν η χρησιμοποίηση εθνικών μειονοτήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου αυξήθηκε, ενόσω η οικονομική κρίση βρισκόταν σε έξαρση κατά το 1929-33, και αν η χρησιμοποίηση εθνικών μειονοτήτων ως αποδιοπομπαίου τράγου μειώθηκε με τη μετέπειτα εκτόνωση της κρίσης.

Η διαδικασία συμφωνίας τύπου 2 έχει καλύτερα αποτελέσματα, αν επιλέξουμε περιπτώσεις με τα εξής δύο χαρακτηριστικά: (1) να είναι δυνατές πολλές καταγραφές των τιμών της AM και της EM· και / ή (2) να ποικίλλουν πολύ οι τιμές της EM και της AM στον χρόνο και στον χώρο (σε περιοχές, ιδρύματα, ομάδες και ούτω καθεξής) μέσα στην περίπτωση.

Οι περιπτώσεις που επιτρέπουν πολλές καταγραφές αποτελούν καλύτερους εργαστηριακούς ελέγχους, διότι επιτρέπουν περισσότερες μετρήσεις συμφωνίας· οι έλεγχοι που βασίζονται σε περισσότερες μετρήσεις είναι ισχυρότεροι.

Οι περιπτώσεις με μεγάλη διακύμανση στις τιμές της AM και της EM αποτελούν επίσης καλούς εργαστηριακούς ελέγχους, διότι οι θεωρίες κάνουν περισσότερο μοναδικές και σαφείς προβλέψεις για αυτές τις περιπτώσεις. Για παράδειγμα, αν οι τιμές της AM μιας θεωρίας ποικίλλουν πολύ, οι τιμές της EM πρέπει επίσης να ποικίλλουν πολύ. Αυτή η μεγάλη διακύμανση της EM σπάνια μπορεί να προκύψει από εσφαλμένη μέτρηση, δεδομένου ότι το λάθος θα έπρεπε να είναι μεγάλο και να συμβαδίζει με την AM, συνδυασμός μάλλον απίθανος. Η δοκιμή μιας τρίτης μεταβλητής είναι επίσης μη πιθανή αιτία, αφού κάτι τέτοιο θα απαιτούσε μια τρίτη μεταβλητή, η οποία θα συμβαδίζει με το A και τόσο έντονα, όσο το A, πιθανότητα μάλλον απίθανη καθώς και εύκολη, όσον αφορά την αποτίμη-

σή της, αφού μια παρόμοια μεταβλητή θα ξεχωρίσει στην περίπτωση. Μπορούμε συνεπώς ευκολότερα να αποκλείσουμε, σε ό,τι αφορά τους επιτυχημένους ελέγχους, το λάθος μέτρησης και τις ερμηνείες για μεταβλητές που έχουν παραλειφθεί. Για συναφείς λόγους μπορούμε επίσης να αποκλείσουμε τις ερμηνείες αυτές, όσον αφορά τους ελέγχους που έχουν αποτύχει. Ως αποτέλεσμα και η επιτυχία και η αποτυχία στους ελέγχους παρέχουν καθοριστικά στοιχεία για περιπτώσεις με έντονη διακύμανση της ΑΜ. Η επιτυχία ενισχύει ιδιαίτερα την υπόθεση, ενώ η αποτυχία τη μειώνει εξίσου σημαντικά.

Η διαδικασία συμφωνίας τύπου 2 αποτελεί ενδο-περιπτωσιολογική περιπτωσιολογική έρευνα, αλλά σε κάποιο σημείο μετατρέπεται σε ανάλυση μεγάλου δείγματος, καθώς μεγαλώνει ο αριθμός ενδο-περιπτωσιολογικών παρατηρήσεων και δίνονται αριθμητικές τιμές στις τιμές των μεταβλητών. Για παράδειγμα, οι εκλογές του 1994 στις ΗΠΑ αποτελούν περιορισμένο παράδειγμα ενός μεγαλύτερου γεγονότος –των κοινοβουλευτικών εκλογών σε ένα δημοκρατικό κράτος–, διαθέτει συνεπώς στοιχεία περίπτωσης. Επιτρέπει επίσης εκατοντάδες παρατηρήσεις που εκφράζονται σε αριθμητική μορφή, όπως, για παράδειγμα, οι αναμετρήσεις για 435 θέσεις στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι αναμετρήσεις αυτές μπορούν να μελετηθούν και να συγκριθούν στατιστικά. Μια παρόμοια έρευνα διαθέτει στοιχεία διαδικασίας συμφωνίας τύπου 2 και ανάλυσης μεγάλου δείγματος.

Οι περιπτωσιολογικές έρευνες θα μπορούσαν κατά γενική θεώρηση να είναι υβρίδια των διαδικασιών συμφωνίας τύπου 1 και 2. Ένας αναλυτής θα μπορούσε να κάνει πολλές παρατηρήσεις σε μια περίπτωση και να συγκρίνει τις παρατηρήσεις αυτές και μεταξύ τους και με μια αντιπροσωπευτική τιμή. Ένας αναλυτής θα μπορούσε επίσης να επιλέξει περιπτώσεις οι

οποίες προσφέρουν ταυτόχρονα πολλές παρατηρήσεις επάνω στην ΑΜ και στην ΕΜ, υπερβολικές τιμές της ΑΜ ή της ΕΜ και μεγάλη διακύμανση των τιμών αυτών.

Και τα δύο είδη διαδικασίας συμφωνίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν, για να ελεγχθούν οι ερμηνευτικές υποθέσεις μιας θεωρίας καθώς και η βασική της υπόθεση²⁷. Προκειμένου να ελεγχθούν οι ερμηνευτικές υποθέσεις, προτιμούμε περιπτώσεις που επιτρέπουν πολλαπλές μετρήσεις και / ή παρουσιάζουν υπερβολικά ή έντονα διαφορετικές τιμές σε καθεμία ή και στις δύο μεταβλητές της ελεγχόμενης ερμηνευτικής υπόθεσης.

Διερεύνηση διαδικασίας

Κατά τη διερεύνηση διαδικασίας²⁸ ο ερευνητής μελετά την αλυσίδα γεγονότων ή τη διαδικασία λήψης απόφασης μέσω της οποίας οι αρχικές συνθήκες της περίπτωσης μετατρέπονται σε αποτελέσματα της περίπτωσης. Ο σύνδεσμος αιτίας-αποτελέσματος που συνδέει την ανεξάρτητη μεταβλητή και την κατάληξη σπάει και χωρίζεται σε μικρότερα τμήματα· τότε ο ερευνητής αναζητά σε κάθε τμήμα εμφανή στοιχεία.

Για παράδειγμα, αν «οι προσκρούσεις αστεροειδών προκαλούν μαζική εξαφάνιση (ειδών)», πρέπει στο «γεωλογικό αρχείο» των μαζικών εξαφανίσεων που συμπιπτουν με προσκρούσεις αστεροειδών να βρούμε αποδεικτικά στοιχεία ενός

27. Αν μια θεωρία θεωρεί ότι « $A \rightarrow q \rightarrow B$ », τότε το « $A \rightarrow B$ » αποτελεί τη βασική της υπόθεση, τα « $A \rightarrow q$ » και « $q \rightarrow B$ » αποτελούν τις ερμηνευτικές της υποθέσεις. Βλ. «Τι σημαίνει θεωρία;» στο Κεφάλαιο 1.

28. Βλ. George and McKeown, «Case Studies and Theories», σσ. 34-41· βλ. επίσης King, Keohane and Verba, *Designing Social Inquiry*, σσ. 226-8.

μαζικού φονικού μηχανισμού, ο οποίος προκλήθηκε από αστεροειδείς. Πιθανόν μια πρόσκρουση να σκορπούσε τον θάνατο ραντίζοντας τον κόσμο με λιωμένη πέτρα, πυροδοτώντας παγκοσμίως στα δάση φωτιές οι οποίες θα μαύριζαν τον ουρανό με τους καπνούς τους, αποκλείοντας το φως του ήλιου και παγώνοντας τη γη. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, το γεωλογικό αρχείο των μαζικών εξαφανίσεων πρέπει να περιλαμβάνει υπολείμματα μιας ηπειρωτικής ή παγκόσμιας καταιγίδας από λιωμένη πέτρα, ένα στρώμα καπνιάς και ενδείξεις μιας απότομης μαζικής εξαφάνισης ειδών, όλες τις αποδείξεις για κάθε τμήμα της φονικής διαδικασίας²⁹.

Παρόμοια, αν «η διπολική κατανομή της διεθνούς ισχύος οδηγεί στην ειρήνη», πρέπει να βρούμε σε περιπτώσεις ειρηνικού διπολισμού αποδείξεις από τα παρεμβαίνοντα φαινόμενα, τα οποία σχηματίζουν τις αιτιώδεις αλυσίδες μέσω των οποίων ο διπολισμός οδηγεί στην ειρήνη. Ο Kenneth Waltz, ο κύριος υποστηρικτής των θετικών συνεπειών του διπολισμού στην ειρήνη, ισχυρίζεται πως ο διπολισμός προκαλεί τα ακόλουθα ειρηνευτικά φαινόμενα: λιγότερη ανεδαφική αισιοδοξία των κυβερνήσεων, όσον αφορά τη σχετική ισχύ των αντιπάλων· ευκο-

29. Στοιχεία από το γεωλογικό αρχείο που δημιουργήθηκε κατά την εξαφάνιση των δεινοσαύρων 65 εκατομμύρια χρόνια πριν - η οποία συνέπεσε με την πρόσκρουση αστεροειδούς- επιβεβαιώνουν αυτές τις προβλέψεις. Βλ. Walter Alvarez and Frank Asaro, «An Extraterrestrial Impact», *Scientific American*, October 1990, σσ. 79-82. Στην ενότητα «Πώς μπορούν να ερμηνευτούν συγκεκριμένα γεγονότα;» του Κεφαλαίου 1 σημείωσα πως τα ίδια αυτά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο μιας ερμηνείας η οποία αφορά ένα συγκεκριμένο γεγονός (η θεωρία πρόσκρουσης σε σχέση με την εξαφάνιση των δεινοσαύρων). Αυτό δείχνει πως τα ίδια στοιχεία μπορούν να ελέγξουν και τις γενικές θεωρίες και τις συγκεκριμένες ερμηνείες.

λότερη συνεργασία και ταχύτερη εκμάθηση της μίας πλευράς από την άλλη, που οδηγούν σε πιο σταθερούς κανόνες του παιχνιδιού· ταχύτερες και αποτελεσματικότερες κινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και από τις δύο πλευρές, προκειμένου να εξισορροπηθεί η ανάπτυξη της ισχύος του αντιπάλου ή να ελεγχθούν οι επιθετικές κινήσεις του αντιπάλου μέσω της αποτροπής· και επιλογή λιγότερων ακατάλληλων εθνικών πολιτικών ηγετών³⁰. Ένας έλεγχος διερεύνησης διαδικασίας πρέπει να αναζητήσει στοιχεία των φαινομένων αυτών σε περιπτώσεις διπολισμού (για παράδειγμα, στον ψυχρό πόλεμο, 1947-89) και, εφόσον τα βρει, να αναζητήσει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι προέκυψαν από τον διπολισμό (για παράδειγμα, η μαρτυρία των πολιτικών που αποκαλύπτει κίνητρα και αντιλήψεις που ταιριάζουν σε αυτή την ερμηνεία).

Οι αποδείξεις ότι ένα δεδομένο ερέθισμα προκάλεσε μια δεδομένη αντίδραση μπορούν να αναζητηθούν στην ακολουθία και στη δομή των γεγονότων και / ή στη μαρτυρία των συμμετασχόντων, οι οποίοι εξηγούν γιατί ενήργησαν με τον συγκεκριμένο τρόπο. Για παράδειγμα, αν «ο εμπορικός ανταγωνισμός οδηγεί σε πόλεμο», οι περιπτωσιολογικές έρευνες που αφορούν ξεσπάσματα πολέμου πρέπει να αποκαλύπτουν πίεση για πόλεμο από τις εμπορικά ενδιαφερόμενες ελίτ, οι κυβερνητικές αποφάσεις για πόλεμο πρέπει να ακολουθούν (και όχι να προηγούνται) της πίεσης αυτής, ενώ οι μαρτυρίες σε ημερολόγιο, η προσωπική αλληλογραφία, τα απομνημονεύματα και ούτω καθεξής κυβερνητικών αξιωματούχων πρέπει να καταδεικνύουν ότι οι κυβερνητικές αποφάσεις αντικατόλτρων

30. Βλ. Kenneth N. Waltz, *Theory of International Politics* (Reading, Mass.: Addison-Wesley, 1979), σσ. 161-76. Ο κατάλογος του Waltz που παραθέτω δεν είναι πλήρης για τα υαδύματα βλ. ό.π.,

την εν λόγω πίεση. Αν «οι εκστρατείες δημοσίων σχέσεων διαμορφώνουν την κοινή γνώμη», η μετατόπιση της κοινής γνώμης πρέπει να ακολουθεί αμέσως μετά τις εκστρατείες δημοσίων σχέσεων, ενώ οι συνεντεύξεις πολιτών πρέπει να φανερώσουν ότι εμπέδωσαν το μήνυμα της εκστρατείας και ότι άλλαξαν τις απόψεις τους ανταποκρινόμενοι σε αυτό το μήνυμα.

Οι προβλέψεις διαδικασίας είναι συχνά μοναδικές – καμία άλλη θεωρία δεν προβλέπει το ίδιο μοτίβο γεγονότων ή την ίδια μαρτυρία συμμετέχοντος· συνεπώς η διερεύνηση διαδικασίας προσφέρει συνήθως ισχυρούς ελέγχους μιας θεωρίας³¹. Έτσι μια σε βάθος διερεύνηση διαδικασίας μίας μόνο περίπτωσης μπορεί να παράσχει έναν ισχυρό έλεγχο θεωρίας. Όπως σημειώθηκε παραπάνω, ο ερευνητής εξακολουθεί να μην είναι σίγουρος για το ποιες προϋποτιθέμενες συνθήκες απαιτεί πιθανόν η θεωρία, προκειμένου να λειτουργήσει· η ανακάλυψη των συνθηκών αυτών παραμένει μία σημαντική αποστολή. Μπορούν να βρεθούν μόνο με τη διερεύνηση άλλων περιπτώσεων. Παρ' όλα αυτά η εγκυρότητα της θεωρίας και η ικανότητά της να ερμηνεύει τουλάχιστον μία περίπτωση ενισχύονται ιδιαίτερα.

Οι θεωρίες εκλαμβάνουν ως δεδομένα πολλά αιτιώδη μοντέλα και μπορούμε να προσαρμόσουμε τη διερεύνηση διαδικασίας σε αυτά τα μοντέλα. Ορισμένες θεωρίες (όπως, για παράδειγμα, η θεωρία εξαφάνισης των ειδών λόγω πρόσκρουσης αστεροειδούς) προϋποθέτουν μία μόνο αιτιώδη αλυσίδα:

$$A \rightarrow p \rightarrow q \rightarrow r \rightarrow B$$

31. Με άλλα λόγια, η διερεύνηση διαδικασίας συχνά παρέχει ελέγχους «του όπλου που ακόμα καπνίζει»: βλ. την ενότητα «Ισχυροί και μη ισχυροί έλεγχον προβλέψεις και έλεγχοι» στο Κεφάλαιο 1.

Κάποιες άλλες (η θεωρία πολικότητας του Waltz για τον πόλεμο) προϋποθέτει αρκετές αλυσίδες:

$$\begin{array}{c}
 \rightarrow p \rightarrow \\
 A \rightarrow \rightarrow q \rightarrow \rightarrow B \\
 \rightarrow r \rightarrow
 \end{array}$$

Μια ολοκληρωμένη διερεύνηση διαδικασίας αναζητεί αποδεικτικά στοιχεία από κάθε σύνδεσμο σε κάθε αλυσίδα.

Οι περιπτωσιολογικές έρευνες μπορούν να θεωρήσουν ως δεδομένα μερικά ή και τα τέσσερα αυτά σχήματα (ελεγχόμενη σύγκριση, συμφωνία τύπου 1, συμφωνία τύπου 2 και διερεύνηση διαδικασίας) ταυτοχρόνως. Στην ίδια έρευνα μπορούμε να συγκρίνουμε μία μόνο περίπτωση με μια άλλη περίπτωση, που έχει επιλεγεί σύμφωνα με τη μέθοδο διαφοράς του Mill ή σύμφωνα με τις συνήθεις συνθήκες, μπορούμε να την εξετάσουμε, για να διαπιστώσουμε αν οι ενδο-περιπτωσιολογικές μετρήσεις τιμών της AM και της EM συνδιακυμαίνονται στον χρόνο και στον χώρο, και τέλος μπορούμε να την ερευνήσουμε για αποδεικτικά στοιχεία τα οποία ενισχύουν ή αποδυναμώνουν τις ερμηνευτικές υποθέσεις της θεωρίας.

Πόσο ισχυροί είναι οι έλεγχοι θεωριών που θέτουν οι περιπτωσιολογικές έρευνες; Οι επιστήμονες έλεγξαν τη γενική θεωρία της σχετικότητας του Albert Einstein χρησιμοποιώντας μια μονομερή πραγματικού χρόνου περιπτωσιολογική έρευνα με διαδικασία συμφωνίας τύπου 1: την παρατήρηση της έκλειψης ηλίου της 29ης Μαΐου 1919. Η θεωρία του Einstein προέβλεπε ότι η βαρύτητα θα έκανε την πορεία του φωτός να παρακλίνει κατά έναν βαθμό και να κατευθυνθεί προς μια πηγή βαρύτητας. Προέβλεπε συνεπώς πως κατά την έκλειψη ηλίου τα άστρα κοντά στον ήλιο θα φαίνονταν σαν να είχαν αλλάξει

θέση –τα άστρα δηλαδή που βρίσκονται κανονικά πίσω από τον ήλιο θα φαίνονταν σαν να βρίσκονταν δίπλα του και τα άστρα που βρίσκονται δίπλα του θα φαίνονταν σαν να βρίσκονταν μακρύτερα– και παράλληλα προέβλεπε τον βαθμό φαινομενικής μετατόπισης. Καμία άλλη θεωρία δεν έκανε αυτές τις προβλέψεις. Η επιτυχία αυτού του ελέγχου μονομερούς περιπτώσιολογικής έρευνας έκανε τη θεωρία ευρέως αποδεκτή, διότι οι προβλέψεις της ήταν μοναδικές –δεν υπήρχε δηλαδή καμία αληθοφανής ανταγωνιστική ερμηνεία για το προβλεπόμενο αποτέλεσμα– και συνεπώς ο επιτυχής έλεγχος ήταν πολύ ισχυρός³². Οποιαδήποτε περιπτώσιολογική έρευνα που αξιόπι-

32. Σύνοψη των συμβάντων αυτών απαντά κανείς στο έργο του Albert Einstein, *Relativity: The Special and the General Theory: A Popular Exposition*, μετάφρ. Robert W. Lawson (New York: Crown Publishers, 1961), σσ. 123-32. Οι επιστήμονες διενέργησαν αυτή την περιπτώσιολογική έρευνα σε πραγματικό χρόνο μελετώντας την έκλειψη, ενώ συνέβαινε· θα μπορούσαν όμως επίσης να μελετήσουν μια παλαιότερη έκλειψη, αν είχε φωτογραφηθεί έτσι, ώστε να δείχνει τις θέσεις των κοντινών άστρων κατά τη διάρκεια της έκλειψης.

Μια άλλη καθοριστική πραγματικού χρόνου περιπτώσιολογική έρευνα που προέρχεται από τη φυσική (επίσης έρευνα διαδικασίας συμφωνίας τύπου 1) διαπιστώθηκε κατά την παρατήρηση της επιστροφής του κομήτη του Χάλεϊ το 1758-9, η οποία στήριξε τη θεωρία του Ισαάκ Νιούτον για τη βαρύτητα. Το 1705 ο αστρονόμος Edmond Halley εφάρμοσε τη θεωρία του Νιούτον, προκειμένου να προβλέψει την επιστροφή του κομήτη το 1758-9· ο κομήτης εμφανίστηκε σχεδόν τη στιγμή που είχε προβλεφθεί. Βλ. Donald K. Yeomans, *Comets: A Chronological History of Observation, Science, Myth and Folklore* (New York: John Wiley, 1991), σσ. 118-9, 136. Οι αντίπαλοι του Νιούτον «σώπησαν», όταν αυτός και ένας άλλος έλεγχος σε πραγματικό χρόνο μονομερούς περιπτώσιολογικής έρευνας –η μέτρηση της επιφάνειας της γης το 1737– «επιβεβαίωσαν τη θεωρία του Νιούτον πέρα από κάθε αμφιβολία». Βλ. J. Lévy, «The Solar System», στο René Taton (επιμ.), *The Beginnings of Modern Science: From 1450 to 1800* (New York: Basic Books, 1964), σ. 438.

στα ελέγχει εξίσου μοναδικές προβλέψεις μπορεί να προσφέρει εξίσου καθοριστικά αποτελέσματα. Οι περιπτωσιολογικές έρευνες της κοινωνικής επιστήμης σπάνια είναι τόσο καθοριστικές, το πρόβλημα όμως προέρχεται από την περίπλοκη φύση των δεδομένων κοινωνικής επιστήμης και από την πολυπλοκότητα των κοινωνικών φαινομένων και όχι από την εγγενή αδυναμία της περιπτωσιολογικής μεθόδου.

Η δημιουργία θεωριών μέσω περιπτωσιολογικών ερευνών

Οι περιπτωσιολογικές έρευνες μπορούν να εξυπηρετήσουν πέντε βασικούς σκοπούς: τον έλεγχο θεωριών, τη δημιουργία θεωριών, την αναγνώριση προϋποτιθέμενων συνθηκών, τον έλεγχο σπουδαιότητας των προϋποτιθέμενων αυτών συνθηκών και την ερμηνεία περιπτώσεων ενδογενούς σπουδαιότητας³³. Η προηγούμενη ενότητα ασχολήθηκε με τον έλεγχο θεωριών. Η ενότητα αυτή καλύπτει τη δημιουργία θεωριών³⁴.

Προκειμένου να συναγάγουμε νέες θεωρίες από διάφορες περιπτώσεις, αρχίζουμε να διερευνούμε περιπτώσεις για συσχετισμούς μεταξύ φαινομένων και για μαρτυρίες ατόμων που

33. Οι σκοποί...